

Despre neam creștin, popor român și demnitate națională în gândirea, discursul și viziunea Maestrului Dan Puric...

Motto “Să plătim datoria noastră veșnic neplătită:
dignitatea martirică a popului român!” (Dan Puric)

Vorbind în câteva cuvinte sărace dar sincere, despre cel care s-a născut la 12 februarie 1959 în ținuturile Buzăului, vom susține că *actorul și regizorul creștin Dan Puric* stabilește de la bun început identitatea sa cu lumea și cu el însuși printr-o cunoaștere absolută, autentică și nefățarnică. Aș spune că anticipează esențialitatea sensibilității și a sensibilizării, prin propria-i sensibilitate, surprinzând, totodată, prin structura rațională a ideilor, create chiar de substanța artistică și creștină pură, esență rară și consistentă, din care este alcătuit.

După cum spunea, la un moment dat, și scriitorul ori publicistul creștin Dan Ciachir: pe vremuri, mulți se temeau să intre în biserică pentru nu a fi dați afară din partid. Nu era "politic" să fii perceput și catalogat drept credincios. Iar astăzi nu este "european" să bați mătâni și să te închini la icoane. Și atunci, cu excepțiile de rigoare, intelectualul român recurge la jumătățile de măsură: toarnă sifon în vinul mărturisirii și obține un sprit (ori un spirit) ridicol, penibil și mizerabil. Face hermeneutică, istorie și sociologie a religiilor, denunță lungimea slujbelor ortodoxe și a parastaselor, îi declină babei Floarea frecventarea bisericii și asumarea Tainelor, ba îi mai și smintește pe unii clerici, cu înclinația și predispoziția lui pentru "dezbateri sincere"... Dar teologie nu știe. Fiindcă teologia nu se deprinde numai în bibliotecă, tot așa cum excursiile nu se fac doar pe hartă. Intelectualul nostru nu mai are priza la popor fiindcă nu-i cunoaște (și mai ales nu-i împlinește) credința. N-o are de o sută cincizeci de ani și de aceea n-a avut niciodată dialog cu masele. Din același motiv n-a putut să existe la noi un sindicat numit generic "Solidaritatea". Pentru că între popor și persoanele oficiale sau oficializate nu avem, mai nou, decât dialogul surzilor.

În schimb, *Apologetul Dan Puric* apără și mărturisește, prin toate formele și cu toate mijloacele mass media. O face firesc și integral. Și s-ar putea să facă și școală, atrăgând prin sinceritatea, autenticitatea și prin inteligența sa, luminată de Duhul scripturistic, patristic și istoric. Este un apologet și un propovăduitor strălucit. Unul de care comunitatea de credință și iubire a Bisericii noastre poate avea realmente, nevoie. Cu alte cuvinte, *Maestrul Dan Puric*, tonifică destinând și (re)consolidând, descoperindu-ne și arătându-ne, în acest chip spontan, credință, luciditate, creativitate, forță și atitudine de structura stâncii, ce ne cheamă și ne îndeamnă pe fiecare să alegem, să fim: ce altceva dacă nu Omul demn și frumos!...

Așadar, *Dan Puric*, ca om, ca persoană, este captivant și fermecător, ca vorbitor în public este fascinant, ca actor sau regizor este original și inspirat, ca pedagog este un model elastic și flexibil, spiritual dar sobru și ferm ori categoric, chiar cât se poate de tranșant, însă nu radical dus la extrem. El însuși este un model și un exemplu pentru ceea ce aspiră și năzuiește să devenim toți, adică să ne primenim, revenindu-ne din zăpăceala și din dezorientarea care ne stăpânește și ne caracterizează în aceste vremuri și răstimpuri. Pe de altă parte, el este o conștiință vie și asumată, ori aceasta înseamnă dedicare

voluntară în spațiul acesta fără limite, însă fertil și fecund, al neliniștii, îngrijorării și preocupării. Prin ce face pe scenă și prin ceea ce afirmă în fața miilor de oameni și tineri ce îl aclamă entuziasmați, și prin aceste două cărți deja, el nu face altceva decât să destindă spiritul românesc, adică să îl însenineze cu umorul său profund, neaș și tandru, însă în același timp, îl cheamă la renaștere, revenire, reînviere și regenerare, la a fi, cu alte cuvinte, ceea ce este prin și în esență, trimitând la demnitatea și la sfidarea istoriei nefaste; practic vorbind, din punct de vedere duhovnicesc, el a ajuns să curățe poteca spre Biserică. Toate acțiunile și demersurile sale, mai cu seamă în și din ultimii ani, cuprind subiecte și probleme de o actualitate dureroasă și, totodată, foarte prioritară, așa încât ea poate fi considerată o strădanie arheologică și istorică încercată și reușită a etnicului românesc. Problema și ideea de identitate este abordată de către el în mod analitic și din mai multe puncte de vedere, insistând asupra tensiunii: mutilare, deteriorare, degradare versus dăinuire și eternizare ori permanentizare și înveșnicire, apoi exterminare și excludere versus tăria și icluziunea credinței creștine. Națiunea și neamul ori poporul în cuprinsul acestui discurs sunt una și împreună, sinergetice, fac o valoare supremă pentru noi, dar care poate fi, cum sugerează el, fără orgoliu, o pildă pentru alții, demnă de luat în seamă.

În altă ordine de idei, revenind la tema și titlul acestui material – acela al demnității umane în fața istoriei și a societății contemporane – în viziunea maestrului creștin Dan Puric, vom susține, la unison cu el, că nimeni nu se împotrivesc drepturilor omului, ceea ce este, evident, bine; dar aceasta numai pînă cînd începem să ne gîndim serios la sensul termenului și la implicațiile lui. Atunci se va dovedi că ideea aceasta creează diverse polarizări. În ce fel pot fi legitimate drepturile omului și înțelese corect? Există o bază pentru drepturile omului și demnitatea acestuia? Acestea sunt cîteva întrebări la care vreau să răspund în acest material, dimpreună cu actorul și regizorul creștin Dan Puric – a cărui ce-a de a treia carte, recent publicată și apărută, poartă acest nume, titlu și îndemn, foarte sugestiv: **“Fii demn!”**.

Așadar, ce este **“Demnitate umană”**? Dicționarul explicativ al limbii române ne dă următoarea definiție a cuvîntului, demnitate: **DEMNIȚATE** ~ăți f. 1) Caracter demn; **destoinicie**. 2) Atitudine demnă. 3) Comportare demnă. 4) Înalță funcție de stat. [Art. demnitatea; G.-D. demnității] /<lat. dignitas, ~atis, **vrednicie** Același dicționar explicativ al limbii române dă următoare explicație cuvîntului “Uman”: **UMĂN, -Ă**, umani, -e, adj. 1. Care ține de om sau de omenire, privitor la om sau la omenire, caracteristic omului sau omenirii; omenesc (1). 2. (Adesea adverbial) Care are dragoste față de oameni, care simte compasiune față de suferințele lor; omenos, bun, sensibil. – din lat. humanus.

Din definiția cuvintelor, putem deduce următoarele adevăruri, cu privire la “demnitatea umană”:

- Demnitatea umană cuprinde caracterul, atitudinea și comportamentul omului ca fiind destoinice, bune, sensibile la suferințele celorlalți.
- demnitatea, mai vizează și o funcție înaltă de stat, ceea ce ne arată că orice individ, cu o funcție înaltă în stat, are obligația să se poarte cu demnitate, destoinicie și vrednicie cu privire la poziția sa și față de oameni.
- o demnitate, destoinicie, care simte compasiune pentru om și suferințele acestuia. Arată dragoste față de oameni și omenire.

Ținând seama de toate acestea, să vedem, ce învață Legea Lui Dumnezeu despre **“demnitatea umană”**? Cuvîntul “demnitate” nu este întîlnit niciodată în Sfânta

Scriptură. Însă găsim de multe ori scris cuvântul “destoinicie”, care are același înțeles cu “demnitate”. Deci, ce spune Dumnezeu despre “destoinicie” în Cuvântul său. De unde vine ea și cum un om poate trăi destoinic. Apostolul Pavel ne spune următoarele cuvinte: Nu că noi prin noi înșine sîntem în stare să gîndim ceva ca venind de la noi. ***Destoinicia noastră, dimpotrivă, vine de la Dumnezeu, (2Cor 3:5)***

Demnitatea omului nu este produsul eforturilor proprii, nu este produsul studiilor superioare, ci ea vine de la Dumnezeu. Dumnezeu este un Dumnezeu al destoiniciei și atunci cînd El intră în viața noastră, ne ajută să trăim destoinic.

Am văzut că cuvîntul demnitate mai descrie și o funcție înaltă în stat. Ce spune Biblia despre aceasta? Găsim un caz în sfintele Scripturi cînd socrul lui Moise, i-a dat un sfat bun ginerelui său cu privire la cum să pună pe oameni în conducerea țării. Elihu, socrul lui Moise i-a dat următorul sfat: Alege din tot poporul oameni ***destoinici, temători de Dumnezeu***, oameni de încredere, vrăjmași ai lăcomiei; pune -i peste popor drept căpetenii peste o mie, căpetenii peste o sută, căpetenii peste cinci zeci și căpetenii peste zece. (***Exod 18:21***) În sfatul de mai sus, mai înțelegem și câteva caracteristici ce țin de demnitate umană. Un om cu demnitate este și un om temător de Dumnezeu. Tocmai din cauza că se teme de Dumnezeu, ele ste un om de încredere și vrăjmaș al lăcomiei. Doamne, binecuvîntează-ne, Tu, cu astfel de conducători.

Dar va spune cineva: “eu vreau să trăiesc demn, eu vreau să fiu un om destoinic și temător de Dumnezeu. Însă cum este posibil aceasta?” Dumnezeu ne răspunde cînd spune: Toată Scriptura este însuflată de Dumnezeu și de folos ca să învețe, să mustre, să îndrepte, să dea înțelepciune în neprihănire, pentruca omul lui Dumnezeu să fie desăvîrșit și cu totul ***destoinic pentru orice lucrare bună. (2Timotei 3:16-17)***

Sfînta Scriptură, Cuvîntul Lui Dumnezeu care este insuflată de El, este aceea care ne învață, ne mustră, îndreaptă și ne dă înțelepciune pentru ca noi să fim și să trăim cu demnitate umană, indiferent de poziția pe care o avem în societate. Sfintele Scripturi trebuie să fie socotite ca și document de bază din care să ne informăm cu privire la demnitatea umană, mai ales în țara care trăim noi și care se consideră o țară creștină. Deci, așa cum am văzut în legea Lui Dumnezeu, nu omul, ci Dumnezeu decide ce este demn, destoinic sau vrednic. Oare cine poate ști mai bine cum este demn de trăit, decât Cel care ne-a creat?

Trecînd într-un alt registru, vom susține că în toate cele trei cărți ale sale: **“Cine suntem”(2008)**, **“Omul frumos”(2009)** și **“Fii demn!”(2011)** iese la suprafață și în evidență, ca un fir roșu, problema demnității neamului și a poporului român în fața istoriei, a culturii civilizației, precum și a societății noastre românești, contemporane... Astfel, volumul de interviuri, comunicări, conferințe, predici și eseuri **Cine suntem** (2008), autor fiind Dan Puric, volum dedicat «Părintelui Atanasie, lumină de om și de neam românesc», are un „cuvînt înainte“, *Urmăriți-l, citiți-l și-l veți înțelege*, de Iustin Pîrvu (din care spicuim câteva idei: «Vedem cu toții că asistăm la adormirea unei societăți românești care-și pierde valorile neamului și ale creștinismului.»; Dan Puric «reușește să trezească în rîndul tineretului de azi calități nobile»; «Văd în această lucrare a lui Dan Puric o renaștere a duhului lor, o refacere a glasului acestui neam, o conștiință care strigă, din ce în ce mai cu putere, că neamul acesta n-a murit» – p. 8), și o „prefață“, *Dan Puric, un apologet ortodox*, scrisă de publicistul creștin Dan Ciachir (de unde, de asemenea, reținem: «Între popor și belferi nu avem decât dialogul surzilor. Actorul și regizorul creștin Dan Puric mărturisește. O face firesc și integral. Și s-ar putea să facă

școală, atrăgând prin autenticitatea lui și prin inteligența sa luminată de Duh. Este un apologet strălucit.» – p. 10).

Volumul **Cine suntem** (2008), conceput și alcătuit de apologetul creștin Dan Puric, își relevă în corolă zece „petale de aur“: *Mătur poteca spre Biserică* (interviu acordat de Dan Puric lui Claudiu Târziu, publicat, mai întâi, în *Formula AS*, XVII, nr. 754/2007, angajând o interesantă „gamă tematică/problematică“: „turismul bisericesc“ al lui Dan Puric înainte de anul 1989, credința familiei medicului Puric în Biserică, Dan Puric crede profund în Dumnezeu de pe la șapte-opt ani, «trăirea credinței», „mesajul creștin și teatrul“, „atacarea icoanelor“, „educația religioasă în școli“ etc.), *Dragostea, mai presus de artă* (interviu acordat Aliciei Năstase, publicat mai întâi în revista «Tango», nr. 25/2007, unde Dan Puric vorbește despre *rădăcina Spiritului său Pandur*: «Amândoi părinții mei erau medici la Nehoiu, o comună din județul Buzău»; familia tatălui său era una dintre «cele 1000 de familii de boieri» valahi; unul dintre străbunicii lui Dan Puric era oltean ce «a avut casa unde s-a făcut declarația de independență de la Padeș, a lui Tudor Vladimirescu; deci eu pot fi mândru că unul dintre străbunii mei pe linie paternă a avut curajul să-l găzduiască pe Tudor Vladimirescu și Tudor a avut încredere să pună capul pe perna lui. Numai lucrul acesta te fascinează!» – p. 21; în curgerea interviului sunt atinse probleme legate de „relația: *Puric și banii*“, de „fericirea“ etc.), *Sensul vieții, al morții și al suferinței* (comunicare la Simpozionul Internațional Ortodox, sub egida Arhiepiscopiei Alba-Iuliei, din martie 2008, axându-se pe: *viață – moarte – suferință* «în matricea sufletească a poporului român», «esența de neînfrânt creștină a neamului românesc» etc., pp. 34 – 44), *Zodia supraviețuirii* (interviu acordat de Dan Puric lui Robert Turcescu, la Realitatea TV, emisiunea *Sută la sută*, din 26 decembrie 2007, despre „limba în care comunicăm“, despre «politicianul român care dă extemporal» – p. 49, despre «proiecte de supraviețuitor», despre «inerția premeditată a clasei politice, care întreține această stare, care să te inhibe în proiect», despre «coabitarea nonvaloare – valoare» – p. 50, despre „a deconstrui democratic...“ etc.), *Demnitatea creștină* («conferință ținută la Alba Iulia, în 22 noiembrie 2007 și interviu, *despre demnitatea chipului lui Dumnezeu în om*), *Cauză și efect* (interviu acordat de Dan Puric lui Bogdan Gamaleț, de la Postul de Televiziune N-24, în 18 decembrie 2007, pornind de la jurământul miniștrilor «Așa să-mi ajute Dumnezeu !» și de la „manipularea“ religiei de către politicieni), *Cele trei priviri* (interviu acordat de Dan Puric lui Robert Turcescu, de la Realitatea Tv, din 10 august 2007, pornind de la lămurirea aserțiunii *Mătur poteca spre Biserică* și continuând pe teme: laicizarea, originea transcendentă a Neamului, «întâlnirea cu omul răsturnat» – p. 119; etc.), *Zece leproși* (predică rostită la Mănăstirea Petru Vodă, în 20 ianuarie 2008, despre «o prelungire a puterii Cuvântului lui Dumnezeu» – p. 134, Comunitate Europeană și Creștinism etc.), *Cine suntem* (un eseu despre *identitatea națională* în fața *globalizării*, despre Omul Răsăritean și Omul Apusean, având ca ținte: «clarificarea din punct de vedere ortografic-lingvistic a expresiei *Cine suntem?*, amănunt de importanță vitală; precizarea, ca statut gnoseologic, a identității; identificarea felului de a fi autentic românesc, ca dimensiune anistorică [...]; mutilarea acestui fel de a fi prin catastrofa comunistă; actul de măsurare al identității prin noi înșine, vizavi de noi și prin prisma altora; identitatea ca națiune și ca neam; identitatea ca Memorie; Memoria credinței ca reînviere identitară.» – p. 145), și *Lumină de om și de neam românesc* («cuvântare rostită la înmormântarea părintelui Atanasie, la Mănăstirea Petru Vodă, în 4 martie 2008»: *În chilia ta vom găsi cărți, vom găsi o cruce,*

dar nimeni nu va găsi ce voi găsi eu... Monahii nu iau nimic cu sine. Acestea sunt ale mănăstirii. [...] Am să vin părinte, într-o noapte și am să iau cătușele pe care le ținai sub pat și am să le zdrobesc!... Dumnezeu să te odihnească în odihna lui sfântă, lumină de om și de neam românesc, căci eu neodihnit o să fiu până când acest popor nu va fi liber!... – p. 169). În „închiderea“ volumului se află postfața Dan Puric, un foc nestins, de Gheorghe Ceaușu, unde este subliniat adevărul că Dan Puric «este o conștiință asumată, ori aceasta înseamnă dedicare voluntară în spațiul fără limite, dar fertil, al neliniștii. [...] Cartea conține teme și probleme de o actualitate dureroasă, așa încât ea poate fi considerată o strădanie arheologică izbutită a etnicului românesc.» (p. 174).

Și, deci, în această ordine de idei, vom susține, odată cu Părintele său și al nostru duhovnicesc – Arhimandritul Iustin Pârvu – că “personalitatea și activitatea omului de cultură și a regizorului *Dan Puric* nu are nevoie de nici un fel de prezentare. *Urmăriți-l, citiți-l și-l veți înțelege.* Ce prezentare să faci unui om care reușește să trezească conștiința unui tineret, să anime un întreg tineret? Întrebați-i pe acești tineri și nici ei nu vor găsi un răspuns. Este ceva firesc, este ceva ce sufletul tânărului de azi recunoaște în el - recunoaște ceea ce această națiune, azi, a pierdut, recunoaște adevărata lui valoare, adevăratul lui rost, adevărata lui identitate – aceea de român creștin.” Cu alte cuvinte “nu-ți trebuie nici o strategie politică, nu-ți trebuie nici o ideologie să-i faci pe oameni să te iubească, să te urmeze. Trebuie numai să fii acordat la undele armonice ale acestui neam, pentru că fiilor unui neam te adresezi și ei te vor recunoaște. Domnul Dan Puric are această putere de a te fascina, de a te face să-l urmezi – și nu o face forțat; pentru că și tăcând te cucerește. El nu a îmbrăcat numai arta teatrului mut, lui i s-a dat un dar mult mai mare – arta de a câștiga suflete. De aceea și puterea lui de a comunica este mare, rar întâlnită, chiar dacă, prin arta pe care o practică dânsul, o face și fără a vorbi. Acest om îți dă încredere. Este ceea ce simte acest tineret și în viitor va simți și acest popor.”

Și am mai înțeles ceva din toate aceste întâlniri cu Dan Puric, și anume că, iată, cu toții, din păcate, asistăm la adormirea unei societăți ce-și pierde, din nefericire, valorile neamului și ale creștinismului. Același Părinte Stareț al Mănăstirii Petru Vodă afirmă cu toată tăria și responsabilitatea că “au reușit dușmanii ortodoxiei să se ajungă la această stare de uitare. Ei bine, faptul că acest actor reușește să trezească în rândul tineretului de azi calități nobile, ceea ce pierduseră altădată, dovedește că acest tineret este încă însetat după adevăr, însetat de cunoașterea adevărului. Dan Puric te ajută să te cunoști pe tine însuși, mai bine decât credeai tu că o poți face (realitate ce reiese foarte limpede și din această carte). El scoate la lumină acest adevăr, prezentat prin filonul lui artistic, prin care știe să prezinte teoria și viața creștină...”

Cu alte cuvinte, “*Dan Puric mărturisește.* O face firesc și integral. Și s-ar putea să facă școală, atrăgând prin autenticitatea lui și prin inteligența as luminată de Duh. Este un apologet strălucit. Unul de care comunitatea de credință și iubire a Bisericii noastre avea realmente nevoie... căci Dan Puric gândește cu propriul său cap, inclusive atunci când vine vorba de Biserica Ortodoxă...” – potrivit spuselor lui Dan Ciachir din *prefața* acestei lucrări apologetice și creatoare, dedicată Părintelui Atanasie – “lumină de om și neam românesc” de la Mănăstirea Petru Vodă.

Prin urmare, Dan Puric este, la urma urmei, o conștiință înaltă a vremii sale. Cu o energie inepuizabilă, mânăta de o vocație dominatoare, “el creează continuu, distribuindu-se în arta teatrului, în arta pedagogiei teatrale, în arta retoricii verbale și aceea a omului public, gratificându-le cu excelență, dar fără să se împartă. Crede

nezdruncinat în puterea germinativă a spiritualității noastre românești de tip răsăritean și în dănuirea sa valorică demnă, angajată în dialogul cu alte viziuni asupra lumii, și deplânge precaritatea ei de azi, produsă de o istorie inumană” – conform afirmațiilor Profesorului Gheorghe Ceaușu din *postfața* cărții. Incoruptibil și răsunător, glasul lui se aude din ce în ce mai mult și mai tare, iar simpatia și prețuirea publică pentru el cresc, așa încât se prezintă ca un punct de reper și ca o referință bine așezată ori corect amplasată... De ce? Pentru că “inițiativele lui, căci este un om la care se îngemănează gândul cu acțiunea, sunt marcate de o mare doză de noutate, ceea ce face, prin forța lucrurilor, să se opună rutinei canonizate și banalității leneșe. De aceea, el ni se înfățișează ca un biruitor și deschizător de drum, dar aflat pe culmea înaltelor valori pe care noi, moștenindu-le active, fără să fim moșteniți de ele cu pasivitate, le denumim, generic, tradiție.” – după cum relatează tot domnul Gheorghe Ceaușu.

Teoretic și artistic, în mod consecvent și cu argumentație convingătoare, el pledează pentru păstrarea ierarhiei valorilor și caută să o legitimize implicit și inclusiv, dar și pronunțându-se explicit și exclusiv împotriva proiectării ei în derizoriu și penibil de către instinctual gregar împresurător și mediocritatea zeflemitoare, arogantă și ironică. Vocea lui este și un semnal de alarmă referitor la disoluția și diluarea aplatizantă, relativistă și nivelatoare ce ne terorizează modul de viață și viețuire, strigăt din care străbate atitudinea morală exemplară și spirituală de finețe pascaliană, puse cu inspirație seducătoare în slujba culturii românești. “Grija pentru cristalizarea optimă a conștiinței noastre “de sine” și de a fi cunoscută pe multe meridiane culturale pe care le-a frecventat, ca fiind un “altceva” în concertul lumii, a fost și rămâne o constantă a conduitei sale de creator de artă. El este împovărat de “ușurătatea” acestei nobile misiuni pe care o resimte ca pe o datorie impregnată de iubire” – potrivit aceluiași Gheorghe Ceaușu. Dar nu orice iubire, ci una creștină, căci *Dan Puric este un ortodox autentic și un român adevărat, nefățarnic, demn și nemitarnic.*

Drept urmare, cartea aceasta este rodul unor vaste lecturi și profunde convorbiri duhovniceștice părinți și oameni îmbunătățiți, bine asimilate și argumentate însă cu o sensibilitate rarismă și cu o convingătoare gândire, debordantă. Este vorba de un comportament și de o atitudine cultivată îndelung și perseverent ori tenace, aflându-se într-o orientare răsăriteană în baza unei perspective culturale impregnată de universalitate, și întrupată într-un discurs strălucitor, bine încheșat și corect argumentat sau fundamentat, urmărind câteva idei constante, de bază. Autorul este un “veghețor” și un “trezitor”, deoarece rafinează cunoașterea de sine românească prin *recursul la memorie*, cunoscând că aceasta este calea consolidării și conservării conștiinței de sine a unui popor. Și asta pentru că el nu luptă pentru construirea unei imagini a României, a unui brand de țară, ci pentru refacerea *icoanei neamului, fărâmițată de-a lungul timpului în atâtea cioburi și bucăți*. Sinceritatea lui nu ar fi suficientă dacă ideile sale nu ar avea o valoare de adevăr general valabil. El crede nelimitat și nezdruncinat în ceea ce spune și în ceea ce face, recunoaște și mărturisește ceea ce gândește și anume la regenerarea spiritului românesc, resuscitând și în imaginația-i bogată, spirit curat și curățat de intemperii și vicisitudinilor istoriei recente, la care face atâtea trimiteri și referințe.

Scopul și imboldul acestei lucrări este realizarea regenerării demnității naționale și răspunsul la ispita interogativă a rădăcinilor. “Ea se înfățișează ca un sublimat de idei trăite și trăiri ridicate la rangul de idee. Totodată, cartea este un simpton, rpintr-o conștiință sensibilă, la fenomenul primejdiei în care se află neamul și țara, subțindu-și

identitatea ca effect la globalizării formale și al domniei cantitativului, care se conturează tot mai precis la orizontul istoriei, aflată sub zodiac sfârșitului; o istorie impersonală, făcând elogiul diversităților mărunte în defavoarea entităților istorice tradiționale și mânate de spiritual secularizant și desacralizant cu sorgintea în secolul al XVIII – lea francez” – potrivit referințelor lui Gheorghe Ceaușu. Titlurile cu caracter și sugestiv ce alcătuiesc conținutul acestei cărți per la prima vedere, că descoperă și cuprind teme foarte variete și diferite, dare ele, în fond, se află într-o unitate armonică și simfonică de netăgăduit.

Compararea și comparația între omul răsăritean și omul globalizat al postmodernității, de asemenea, este o problemă analizată în carte, și față de care autorul ia atitudine întemeiată. Avem în față noastră o cinstelație de reflecții și meditații antropologice, politice, morale, sociologice și religioase de tip creștin ortodox, ca tot atâtea aspecte și probleme ale întregului și rotundului ce poartă auspiciile și numele acestei țări, cu toate fazele și etapele pe care le implică. Corolarul la care ne referim este convingător prin argumente și atrăgător prin stil. Ne-ar deranja, cel puțin pe mine, dacă cei care-l prețuiesc și iubesc pe Dan Puric și-i admiră demersul apologetic, deci opera, l-ar considera vedetă. Nu, acest epitet ori adjectiv l-ar degrada și înjosi, mai cu seamă acum când acest cuvânt este banalizat prin toate căile și mijloacele mass-media. El este, va deveni și deci va fi mare și celebru prin conținutul ideilor și prin substanța faptelor, prin limbajul artistic-teatral pe care l-a creat, prin atitudinea curajoasă și demnă și prin arta de a genera și produce fondul, forma și învelișul acestora. Oricine își iubește țara și neamul, valorile sale identitare și perene - și asta în contextul multiethnic, pluriconfesional și universal – globalizant în care ne aflăm și trăim – are, citind această carte, prilejul unei întâlniri folositoare și efervescentă, pentru solidarizarea cu ele.

Volumul de interviuri și eseuri **Despre Omul Frumos** (2009), tot al actorului, mărturisorului și regizorului creștin Dan Puric, dedicat «Părintelui Iustin Pârvu, voievodul ortodoxiei românești, grupa sangvină nepătată a poporului român», are o „prefață“, *Fenomenul Dan Puric*, scrisă de același publicist și mărturisor creștin Dan Ciachir, prefață care atrage atenția asupra următoarei esențe: «Dan Puric este mai mult decât un intelectual, un actor binecunoscut, un apologet ortodox. Este un fenomen. Și mă grăbesc să adaug: unul spiritual. Esența lui constă în faptul că bucură oamenii. Propovăduiește bucuria. [...] Dan Puric n-a apărut întâmplător acum. Cu o vorbă a lui Nicolae Iorga: *Vremea l-a scos în cale*. (p. 8).

Cu alte cuvinte, volumul **Despre Omul Frumos** (2009), alcătuit de mărturisorul și propovăduitorul creștin Dan Puric, conține șaisprezece interviuri, comunicări, conferințe, predici, eseuri, în *charismaticul stil purician-pandur*, de neconfundat, de neuitat, prin limpiditate, prin transparența ce permite vizualizarea tezaurelor și încărcăturii lor „abisale“, cu polenul spațio-temporalității valahe uluitoare: *Țărâna* (povestire inspirată din viața de soldat), *Bolovanul de râu* (povestire din copilăria de la Nehoiu a unui fiu de medic), *Amintiri de neșters* (interviu acordat de Dan Puric Adriannei Trandafir, de la TVR Internațional, 2008), *Tir încrucișat* (Dan Puric în dialog cu bistrițenii, în 2008, sau «Conferința de la Bistrița»), *Lecția de condus* (interviu acordat de Dan Puric lui Cătălin Ștefănescu, de la TVR-1, în anul 2008), *Neghina-grâu* (povestire), *Răstimpul* (interviu acordat de Dan Puric lui Robert Turcescu, de la Realitatea Tv, în 28 decembrie 2008), „*Ce Făt-Frumos blestemat*“ (eseu pornind de la Radu Gyr, *Balade*), *Ortodoxia în arta românească* (eseu), *O privire asupra Spiritului Răsăritean* (eseu),

Despre Omul Frumos (povestire care dă titlul cărții și care „decodifică“ auctorial sintagma Omul Frumos: «Și eu, atunci, am asistat la lucrarea lui Dumnezeu. Salvarea salva trupul, iar Omul Frumos, sufletul. Unul mergea spre vindecare, celălalt, spre mântuire. Și astfel, la sfârșitul acestui consult reciproc, nășicul se simțea bine, iar doctorul avea sufletul liniștit. Mai departe, i-am văzut împrietenindu-se. Doctorul venea o dată pe săptămână, pretextând că trebuie să-i ia tensiunea, dar, de fapt, venea să-și ia doza de frumusețe sufletească. // Omul frumos nu este vizibil, el nu are imagine, el țâșnește, în aparență, într-un gest mic, iar gestul ăla, pentru tine, este izbăvitor și-ți persistă în suflet toată viața, ca o icoană.» – p. 117), *La ordin (eseu)*, *Moștenirea privirii* (povestire), *Sfântul* (predică rostită la Mănăstirea Petru Vodă, în octombrie 2008), *Îndrăzneți!* (povestire), *Basmul din Carpați* (poveste). În „închiderea“ volumului se află postfața *Omul care ne trebuia*, de Gheorghe Ceaușu (pp. 163 – 173), din care extragem câteva fraze cu convergență lămuritor-semantică în sintagma **Omul Frumos**: «Configurarea omului frumos de către Dan Puric are implicat un urcuș spre altitudinea stadiului moral și religios, nimbant de o smerenie și umilința active, întrucât are de învins vrăjmași redutabili: uitarea, oportunistul, lașitatea, slugărnicia, indiferența, sfidarea valorilor autentice, zeflemeaua și ateismul. [...] Omul frumos este cel care va zâmbi natural [...], care va vorbi limba curată românească și nu cea murdărită de mitocani și țoape. Lui i se opun însă, cu subtilitatea lecturilor trecutului pe care-l detestă, și intelectualii autointitulați de stânga, pe care, dacă îi radiografiem și-i citim, în amonte, nu sunt decât urmașii școlii și rafinați ai ideologiei brutale comuniste, de care am crezut că am scăpat».

Omul demn și frumos Dan Puric este un personaj misterios, talentat și tulburător. Cu el și datorită lui, poți căuta și chiar ai șansa de a găsi frumusețile și adevărurile ascunse în spatele lucrurilor vizibile. Mi-am imaginat întotdeauna că undeva ar putea exista un monument, care să reprezinte Omul, cu O mare, adică Omul frumos. M-am întrebat ce ar scrie el la baza acestui monument sau, de fapt, ce a putut scrie în cuprinsul celei de a doua cărți a lui, cu acest sugestiv titlu? Cu toate aceste gânduri și stări m-am dus la Ateneul Român – la conferința (de fapt, întâlnirea de suflet și comuniune) și la prezentarea ori lansarea cărții despre “*Omul Frumos*”. Și acolo, în întâlnirea respectivă precum și în cartea pe care am citit-o de-a lungul unei nopți, așezate și blânde de februarie 2009, am găsit răspunsul, precum și într-o declarație a sa de suflet, în care își asuma o identificare a lui cu harul pe care i l-a oferit Dumnezeu, acea scânteie divină ce arde în el, purururea, și niciodată nu se (mai) stinge. „Nu știi dacă acest monument ar putea fi construit în afară - a declarat artistul. Dacă ar fi așa, ar fi ceva mort. El ar trebui să fie în sufletul nostru. Și dacă trebuie spus ceva, ar trebui spus în gând. În sensul că, neștiind de unde vii și nici încotro te duci, păstrezi acea scânteie divină din tine, și în acel timp binecuvântat nu mai poți fi încălecat nici de doctrine, nici de ideologii și nici de interese economice. Pentru că stăpânul tău suprem, în sensul bun, este acest mare anonim căruia îi spunem Dumnezeu. Și atunci multe lucruri s-ar anula, și iată, în acest fel, este un monument al Omului, închinat permanent lui Dumnezeu, fiindcă El ne-a lăsat acea scânteie divină din noi, ca să putem să ne desăvârșim.”

Și, uite așa “După atâta amar de bășcălie și desnădejde, de autoflagelare, a sosit ceasul să spună cineva, pătrunzător și adecvat, că nu este chiar o nenorocire să fii român (ba chiar să fii și frumos). *Dan Puric (Maestrul, Apologetul și Mărturisitorul delicat și sensibil)* are o alcătuire orfică. Aceasta fiind opusul retoricii. Flautul său fermecat vine din adâncurile nației, având afinități organice cu interogațiile pe care și le-au pus în

aceiași sens intelectualii interbelici. Numai că el nu folosește semnul întrebării. Spre deosebire de cărturarii prezentului, *Dan Puric* aduce cu sine afirmația, lăsând dubiile și aporiile pe seama belferilor. Recurge la memorie și reamintește că în trecutul nostru recent există gropile comune ale unor martiri pe care le opune gropii de la Glina, carnavalului și mășcărilor mediatice. Leagă nația de Dumnezeu cât se poate de strâns și nu vede în români indivizi, ci personae. Este greu de clasificat în categorii (și registre ori compartimente) culturale *omul și fenomenul Dan Puric*. Și aceasta deoarece Cultura nu mai există decât sub formă de “nișe”; tranșee obturate, ce nu comunică nici între ele, nici cu oamenii, deveniți “ținte” (“targets”). Iar formele de cultură sunt “produse”, întocmai ca telefoanele mobile și pasta de dinții (ori detergenții și înălbitoarele de rufe). *Dan Puric* sfidează (ignoră și contestă) atomizarea zilelor noastre, și, întocmai ca Biserica, potrivit învățaturii Sale, nu parcelează (nu fragmentează nici fărâmițează) întregul, ci și-l asumă. Li se adresează românilor (frumoși) ca întreg, în felul în care un romancier ori un mare dramaturg nu scrie pentru “ținte”, “nișe”, ci trimite în lume cărți, nu “produse”. De aceea, *Dan Puric* are curajul susținerii discursului ontologic. Rapsod și propovăduitor ori propagator al bucuriei, intelectual ce se poate adresa unui mare număr de oameni, actor care adaugă ingredientele vocației în mesaj, mărturisitor ortodox și îmbisericit...” – conform remarcilor făcute de către Dan Ciachir în *Prefața* cărții. Fiecare dintre acestea și toate la un loc – iată *întregul și rotundul fenomen Dan Puric* – dăruit și dedicate prezentului și, mai ales viitorului, adică posterității.

Între celelalte titluri și compoziții spirituale ale cărții, la un moment dat, undeva la pagina 113 a lucrării, exprimând oarecum o concluzie ori o definiție, *Actorul și Regizorul Creștin Dan Puric* mărturisește că “A vorbi despre *Omul Frumos* în contextul în care trăim, într-o lume mutilată, a omului urât, într-o lume schilodită, într-o lume confuză, pe care, iată, o gustăm din plin, ce provocare extraordinară! Lumea de azi se găsește într-un continuu process de urâțire. În noul imperiu al urâtului, frumosul este doar o amintire, care abia mai murmură sub marșul triumfal al unei lumi schilodite, aflată în plină ofensivă. *Omul Frumos* este ultimul strigăt de salvare, este ultima reductă a umanității, în luptă cu oceanul de neomenesc care vine. *Omul Frumos* este ultimul suspin hristic pentru o lume aflată în cădere definitivă. De fapt, lucrul cel mai important, în epoca pe care o trăim, este să avem capacitatea să recunoaștem *Omul Frumos*. *Omul Frumos* nu mai este la modă. La modă este omul util, la modă este omul eficient, pragmatic.” *Dan Puric – Apologetul și Mărturisitorul*, autentic și neipocrit, care gândește cu propriul său cap, inclusiv atunci când vine vorba despre Biserica Ortodoxă – în care putem găsi sau regăsi *Omul Frumos* – al cărui Model Suprem este Iisus Hristos Domnul, dimpreună cu sfinții săi, o recunoaște și o mărturisește, ca unul care în Ea a fost botezat, făcând acest lucru cu simplitate și încredere, deoarece el este convins că credința se asumă... Ori, ca și iubirea, credința se trăiește - așa cum se vede în permanență la *Dan Puric*; se mărturisește. Pentru că învățătura ei este revelată de Dumnezeu și formulată sub cea mai înaltă egidă spirituală - a Duhului Sfânt - de către Sfinții Părinți ai Sinoadelor Ecumenice. Nu prea ai ce să discuți asupra dogmei, a "adevărului revelat" și descoperit nouă, cei mult neputincioși și slugarnici. Tot ce poți face este să te lupți pentru ca el să fie păstrat intact, atunci când apare tentativa de corupere sau de ispitire. Căci, n-ai ce discuta cu ereticii și cu atât mai puțin despre mistificări grosolane gen "Codul lui Da Vinci" ori "Evangelhia lui Iuda". Aici nu încap opoziția vechi/nou în felul disputei dintre clasici și romantici. Însă intelectualul "pune botul" prin natura formației sale și prin teama de a nu fi considerat

obscurantist ori demodat – potrivit afirmațiilor, pline de responsabilitate făcute deseori de către *Dan Puric*.

După cum spunea, într-o altă împrejurare, scriitorul ori publicistul creștin Dan Ciachir: pe vremuri, mulți se temeau să intre în biserică pentru nu a fi dați afară din partid. Nu era "politic" să fii perceput și catalogat drept credincios. Iar astăzi nu este "european" să bați mătâni și să te închini la icoane. Și atunci, cu excepțiile de rigoare, intelectualul român recurge la jumătățile de măsură: toarnă sifon în vinul mărturisirii și obține un sprit (ori un spirit) ridicol, penibil și mizerabil. Face hermeneutică, istorie și sociologie a religiilor, denunță lungimea slujbelor ortodoxe și a parastaselor, îi declină babei Floarea frecventarea bisericii și asumarea Tainelor, ba îi mai și smintește pe unii clerici, cu înclinația și predispoziția lui pentru "dezbateri sincere"... Dar teologie nu știe. Fiindcă teologia nu se deprinde numai în bibliotecă, tot așa cum excursiile nu se fac doar pe hartă. Intelectualul nostru nu mai are priza la popor fiindcă nu-i cunoaște (și mai ales nu-i împlinește) credința. N-o are de o sută cincizeci de ani și de aceea n-a avut niciodată dialog cu masele. Din același motiv n-a putut să existe la noi un sindicat numit generic "Solidaritatea". Pentru că între popor și persoanele oficiale sau oficializate nu avem, mai nou, decât dialogul surzilor.

Potrivit afirmațiilor profesorului Gheorghe Ceaușu din *Postfața* cărții "*Dan Puric* are o forță inexpugnabilă, și anume forța cuvântului, în acest vacuum de voci el fiind un om al cărui adevăr provine din curajul de a fi liber. Eu cred că este unul dintre puținii oameni liberi din această țară. E drept că el este simpatizat, este apreciat de mii de oameni, majoritatea fiind tineri, dar nici celor mai în vârstă nu le este indiferent... Eu cred că *Dan Puric* răspunde unei nevoi, unei așteptări. Și anume, auzindu-l și citindu-i cartea observăm că el are modele România interbelică și România posibilă, dezirabilă, care trebuie reconstruită pe terenul milenar al ei. El exercită o funcție compensatorie, vine cu o valoare lipsă. Și are două mari surse: marii creatori, cu care noi ne mândrim pe drept cuvânt, pentru că au dimensiune universală, și martirii din temnițele comuniste, pentru că martirii, prin jertfa lor, sunt modele de patriotism (autentic), de demnitate și de sfințenie. Acestea dunt modelele la care el se referă și pe temeiul cărora propune să construim o Românie dezirabilă, profundă. Procedul lui este similar cu cel al unui arheolog, reconstruind și restituind *chipul omului răsăritean*, pe care-l propune fără să-l impună, cum cred unii denigratori ai lui, ca model de conduită și comportament. Îmi aduce aminte de Cuvier, mare naturalist francez, care a reconstruit întregul unui animal dintr-o mandibulă și un femur. Acest act s-a numit corelarea organelor. Și aici, se reconfigurează în această carte un tip de om frumos, demn și bun, într-o societate aflată în disoluție și dezmembrare a micilor comunități, o societate în care instituțiile nu funcționează și unde presa clamează autismul, neputința și imoralitatea conducătorilor...

O problemă reală a culturii noastre actuale, care răzbate în textele lui Dan Puric, este aceea privitoare la atitudinea noastră față de trecut, care există sculptat și brodat în acțiuni, fapte și obiecte simbolice. În ceasul acesta al istoriei trebuie să ne edificăm mental asupra optativelor și imperativelor lui, având în vedere faptul că trecutul este realitatea de care mai mult noi avem nevoie decât are ea de noi. Revenind la *Dan Puric*, remarcăm că el face apel la memorie și la multă și autentică demnitate, ca să știm cine suntem, pentru că identitatea, oricare identitate, și a unui individ, și a unui neam, și a unei colectivități își are sursa (și resursa) în trecutul ei... De aceea, eu susțin că *Dan Puric* este deosebit de complex și (totodată) foarte necomplicat. Actoria este profesia lui de bază,

dar el este cu mult mai mult decât atât. Prin discursul său teoretic (cu aplicații concrete în practică), verbal și în scris, dar și prin creația lui artistică, acestea având o unitate simfonică și fiind complementare ca limbaj, se instituie, se prezintă ca un asanator de reziduri mai vechi ori mai recente, din perspectivele ortodoxiei răsăritene, pe calea asumării integrale a trecutului, însă cu discernământ. Obiectivul său principal, sau inamicul lui de vază, este uitarea, și nu atât oamenii, înșiși. Pentru că *Dan Puric* este pașnic, își iubește foarte mult semenii, face totul pentru ei și pentru țară. Este unul din cei mai curajoși oameni ai timpului nostru pe care îi cunosc, fiind preocupat permanent de regenerarea spiritualității românești și a conduitelor oamenilor de astăzi. El are ca teză și ipoteză de lucru, faptul că o condiție a definirii identității și a asumării acestei identități este păstrarea și cultivarea *demnității creștine*. Aceasta este calea, terapia pe care o oferă (cu timp și fără timp), spre a reconstrui modelul nostru cultural, afectate și deteriorate: generarea sau regenerarea, reactualizarea de noi reflexe și respingerea reflexelor denaturate. El este un acuzator public al nemerniciei, al celor investiți electoral și al lașității, când nu fac și nu decid ceea ce trebuie, ori din incompetență, ori din rea voință, pentru binele întregii țări. Toți vorbesc de binele țării, toți folosesc formule demagogice, dar nu se observă o îmbunătățire a ansamblului social. Eu cred că *Dan Puric* este un exponent al spiritualității românești care va să fie, care ar trebui să fie... În altă ordine de idei, întrucât lucrarea de față este o carte aparte, adică mai puțin obișnuită, iar autorul ei este arhicunoscut, nu putem presupune că imboldul elaborării ei ar fi putut să fie nevoia de afirmare și audiență, ci, mai degrabă, o stare temătoare, teama că omul ar rămâne captiv caruselului în care a fost atras. Nu ne rămâne altceva, decât să credem că este un act în și prin care se manifestă (doar) sentimentul datoriei...

Așadar, cartea de față este una de antropologie culturală și în ea se conturează un vis – visul lui *Dan Puric*. El visează nu numai pe scenă, ci și în scris. În visul acesta, căci, să nu uităm, există o sintagmă foarte circulantă, și anume “visul American”, pe care Mircea Eliade a înțeles-o ca mit al mentalității americane, adică “mitul progresului infinit”, se portretează un tip de om așa cum ar trebui să fie. În felul acesta, visul la care ne referim ne apare ca o speranță luminoasă pusă în fața unei populații amnezice. Acest model este afirmativ, pozitiv, nu este îndreptat împotriva unui alt model și nici nu este impus, ci sugerat în mod cât se poate de elegant, dorit, năzuit. *Maestrul Dan Puric* sparge și modifică structural tiparul existent (neoriginal și superficial), și ca orice novator, face acest gest negratuit în virtutea unui tipar verificat îndelung (autenticat ca fiind cel original și originar), tipar ca model de viață verificat istoricește, ce se opune, bine înțeles, tendințelor haotice actuale. Altfel spus, este o propunere de unghi și de perspectivă asupra omului, la care ar fi bine să (ne) gândim și care ar putea fi un reper pentru conduita și comportamentul fiecăruia dintre noi. Ceea ce se afirmă în carte și se descrie, se realizează printr-un text captivant, deoarece însuși autorul este o persoană charismatică. Aceste date, idei și titluri ale cărții și ale *omului frumos și demn – autorul ei Dan Puric*, au fost validate de către cititorii primelor două cărți: “*Cine suntem*” și “*Omul Frumos*”, al interviurilor – pe care el a continuat și continuă a le acorda, apoi de către ascultătorii talk-show-urilor de la posturile de televiziune (ce sunt, poate singurele, așteptate cu sincer și viu interes ori plăcere) și de către numărul mare de spectatori, ce l-au aplaudat... Autorul, ca un adevărat sculptor, a rafinat cu tandrețe și acuratețe portretul omului întreg (și, deci, și frumos), tinzând și aspirând mereu prin simțire și sfințire, cuget și faptă, solidar reunite către desăvârșire, sau, cu alte cuvinte, omul cum ar trebui să fie.

Acestea ne permit să considerăm cartea, pe drept cuvânt, ca o mărturisire de credință, cristalizată într-un construct, în care se împletesc și se îmbină poiesis-ul cu poetica virtualității și intensiunea cu extensiunea sufletească...

Configurarea *Omului demn și frumos de către artistul Dan Puric* are implicit un urcuș spre altitudinea stadiului moral și religios, presărat, nimbant și însoțit de o smerenie și umilință active, fiindcă are de învins vrășmași și dușmani redutabili cum ar fi: uitarea, oportunistul, lașitatea, ipocrizia, slugărnicia, indiferența, ignoranța, sfidarea valorilor autentice, aroganța, zeflemeaua, bășcălia și, mai ales, ateismul. Prin urmare, cu toții suntem chemați la reșezarea în locul acestora a virtuților și aspirațiilor curate și sincere, fapt ce presupune cultivarea unei atitudini ferme și curajoase, plină de responsabilitate și spirit de jertfă ori sacrificiu, ceea ce ne-ar arăta fața senină și frumoasă a acestui om. *Omul frumos* este acela care va zâmbi în mod natural și firesc, iar nu crispat ori prefăcut, ca acum, care va vorbi limba curată românească și nu cea murdărită de mitocani, analfabeți, incuți și țoape. Lui i se opun însă, cu subtilitatea lecturilor trecutului pe care-l detestă, (și) intelectualii autoititulați, epigonii cu pretenții fără fundament, pe care, dacă îi radiografiem și-i citim, în amonte, nu sunt decât urmașii școliți și rafinați ai ideologiei brutale și perfide, comuniste, de care am crezut că am scăpat cu totul și definitiv. Aceasta probează încă o dată forța și inerția prejudecăților, la care vine în întâmpinare semnalele de alarmă și sensul ori rostul discursului *Mărturisorului Dan Puric...*

Cu alte cuvinte, Omul demn și frumos Dan Puric este un personaj misterios, talentat și tulburător. Cu el și datorită lui, poți căuta și chiar ai șansa de a găsi frumusețile și adevărurile ascunse în spatele lucrurilor vizibile. Mi-am imaginat întotdeauna că undeva ar putea exista un monument, care să reprezinte Omul, cu O mare, adică Omul frumos. M-am întrebat ce ar scrie el la baza acestui monument sau, de fapt, ce a putut scrie în cuprinsul celei de a treia cărți a lui, cu acest sugestiv titlu și îndemn? **“Fii demn!”**

Această carte – cea de-a treia, ce poartă acest titlu și îndemn foarte sugestiv: **“Fii demn!”**, scrisă de același Dan Puric “în amintirea mamei mele” – cea care și este postată pe prima copertă a cărții – o femeie plină de feminitate (absolută), de candoare, dar și de mult mister și înaltă ținută morală și atitudine personală și umană demnă, ce și-a tras seva tuturor acestor calități din seva și rădăcina adâncă a boierilor moldavo – vlahi, concretizați, materializați și personalizați cel mai bine de “mămăica” – adică mama ei și bunica artistului – este, deci, o lucrare foarte bogată în amintiri, reflecții, cugetări, introspecții, analize, eseuri și impresii foarte bogate și foarte puternice chiar, alcătuită fiind din șase capitole, cu multe titluri și subtitluri, după cum urmează: *Capitolul I – Amintiri (sau de ce sunt eu așa cum sunt); 1. Mama; 2. Mămăica; 3. Amintiri – unde autorul concluzionează că: “Există oameni care-ți urătesc viața și oameni care ți-o înfrumusețează. Mama făcea parte, cu siguranță, din categoria aceasta din urmă. Dimpreună cu tata, parcă mi-a lăsat cel mai frumos dar: libertatea. Și peste ea, parcă bucuria de a fi liber. Iar acestor brutalități menite să-ți îngenuncheze viața știu că tata le răspundea cu seninătatea unui om crescut în altă lume, dar mama le reteza fulgerător cu un paloș de demnitate feminină, rar întâlnită”; 4. “Dincolo de aparențe” – fragment din emisiunea TV, realizată de Florentina Fântânanu; 5. Acum; 6. Moartea vânătorului; 7. Gâștele; Capitolul II (sau mici povestiri ajutătoare pentru regăsirea de sine); 1. Barba (eseu despre libertate – sau cum era să mă pierd pe mine însumi); 2. Biblioteca (o simplă adresă în România sau cum era să mă pierd în propria-mi țară); 3. Turismul salvator (sau unica soluție de ieși din criză); 4. Simțul valorii; 5. Vrăbiuța; 6. Pana de curent; 7.*

Puiul (despre ieșirea în lume a sufletului românesc); Capitolul III (sau despre roua demnității noastre – martirii); Aici, maestrul, apologetul și mărturisitorul creștin Dan Puric ne vorbește, în stilul său specific și foarte bine cunoscut, despre martirii secolului XX din închisorile comuniste, mai cu seamă cele românești.

Pentru a intra direct în tema și subiectul acestui capitol, vom afirma, remarca, concluziona și susține că reperatele doctrine comuniste demonstrează că acest curent politic a fost mai mult decât atât, a fost un sistem malefic ce are structura și modul de funcționare foarte asemănătoare cu o religie, toate acestea fiind cunoscute, recunoscute, demonstrate și mărturisite de către Dan Puric. Valorile pe care le-a promovat au evidente conotații negative dacă le raportăm la o viziune creștină. Modul de implementare a fost bazat pe două coordonate: - mistificare; - teroare. Cu rădăcini în mișcările socialiste și anarhiste, comunismul a apărut între ideologiile politico – filozofice, sub apanajul egalitarismului și bunăstării generalizate dar purtând în substratul discursului său elemente cu evidente conotații malefice. Evoluția lui a demonstrat, cum nu se poate mai explicit, modul în care diavolul a procedat și operează în istorie. Așadar, comunismul, ca încercare la care a fost supus creștinismul, a demonstrat că omul nu se poate salva altfel decât prin credință. Cu alte cuvinte, fără rugăciune, fără milă și dragoste față de celălalt, fără efortul permanent de a intra în legătură cu Dumnezeu, omul supus experienței comuniste și, îndeosebi, celei din închisoarea comunistă, riscă să se dezintegreze ca persoană umană. A vorbi despre dimensiunea spirituală a universului carceral al României comuniste este o necesitate morală. Mărturisitorii, martirii și mucenicii temnițelor comuniste trebuie să funcționeze pentru noi, cei de astăzi ca modele, ca repere morale, în caz contrar cunoșterea experienței lor ar rămâne doar la nivel rațional și atât. Este necesar să ne-o asumăm efectiv înțelegând că ancorarea în Dumnezeu a fost singura soluție viabilă atunci și ea este și astăzi o salvare autentică a unității noastre ființiale ca persoane și ca neam. Soluție unică, veșnică, imbatabilă, ancorarea noastră în Dumnezeu, respectarea grilei morale creștine a fost și este barca de salvare din marasmul comunist, dar și din nebunia disonantă și grăbită a lumii noastre, postmoderne, contemporane, potrivit afirmațiilor făcute și susținute de către actorul și regizorul creștin Dan Puric.

Revenind, iată care sunt, în continuare, titlurile acestui capitol: *1. Adevărul păcătosului; 2. Setea; 3. Sfântul din inimă; 4. Monahul; 5. Câinele din Montargis; 6. Stupul; Capitolul IV (sau alte povești și eseuri pregătitoare pentru a ne obișnui cu actul mărturisirii creștine);* Memorialistica detenției comuniste ne relevă adesea chipuri de oameni integrați aparent în sistem (gardieni, anchetatori, directori de penitenciare) dar care produc o serie de „disfuncțiuni”. Ei nu se comportă după normele îndochinării primite ci demonstrează, prin atitudinea lor, că fondul creștin îi este propriu persoanei umane și că nu poate fi anulat, în ciuda agresiunilor repetate și violente, de spălare a creierului care se practica în instruirea personalului administrației penitenciare. Plutonierul Ion Dobre (Ion Ioanid, *Închisoarea noastră cea de toate zilele*), căpitanul Elena Tudor (Aspazia Oțel Petrescu, *Strigat-am către Tine, Doamne*), gardianul Olteanu (Liviu Brânzaș, *Raza din catacombă*) și un lung șir de alți anonimi dar pomeniți prin faptele lor demonstrează că mașinăria comunistă nu a funcționat fără reproș și că în ciuda oricărui eforturi ale unui sistem evident demonic, ce desfășura forțe gigantice spre a distruge omul ca persoană, aceasta nu s-a reușit. Scânteia de divinitate din fiecare și de a fost întunecată nu a putut fi ucisă.

Data fiind situația cu totul particulară a închisorii Pitești, în timpul cutremurătorului experiment al reeducării, ajutorarea și mila pentru semen capătă alte forme de manifestare decât cele obișnuite. Acolo faptă creștină putea deveni și o lovitură de ciomag care era dată mai ușor, mai simulat. O șoaptă de încurajare sau o scuză spusă celui pe care trebuia să-l bați erau în Pitești fapte de sacrificiu căci, odată descoperite, ele ar fi declanșat o serie de torturi inimaginabile. O singură privire plină de compasiune și prietenie, care nu durează mai mult de o clipă și o șoaptă strecurată este, în reeducarea de la Pitești, echivalent cu a-și risca viața pentru aproapele: „În acele clipe, de mari frământări de conștiință, am avut lângă mine pe Gelu Gheorghiu, căruia nu i se putea reproșa nimic. Într-un moment de neatenție a celor din comitet și a celor de pe prici, Gelu mi-a strâns mâna și, cu o voce care m-a cutremurat mi-a zis: <Fii tare, frate!> Dacă nu i-aș fi simțit mâna aș fi crezut că glasul venea de pe altă lume. El încă mai trăia momentul când fusem pus să-l zdrobesc și nu o făcusem. Gestul meu față de el l-a sprijinit să nu facă rău nimănui. Stăteam năuc și nu pricepeam, întrebându-mă dacă nu cumva voia să mă încerce. Era cinstit cu mine sau peste câteva zile avea să declare în fața întregii camere ceea ce îmi spusese acum? Din fericire, lucrurile nu s-au petrecut așa. Nici Gelu, nici eu n-am declarat nimic unul despre altul, și așa am rămas uniți prin acest gest toată viața.” (Dumitru Bordeianu, *Mărturisiri din mlaștina disperării*, Ed. Scara, București, 2001, p.182).

Una dintre probele grele prin care cetățeanul gulagului românesc trebuia să treacă era relația cu aproapele. Îndemnând la lupta pentru supraviețuire și la delațiune, regimul spera în închistarea deținuților într-un egoism feroce care să provoace ură și respingere față de celălalt. Soluția nu putea veni din altă parte decât din morala creștină și astfel: „În celulă, din ce în ce mai mult, fiecare va simți că suferința nu e numai a lui și că devine un simbol.” (Petre Baicu, *Povestiri din închisori și lagăre*, Biblioteca Revistei Familia, Oradea 1995, p. 34.) De la simpla suportare a celor din celulă, de la simplele gesturi de amabilitate sau ajutor firesc și până la cele de altruism și sacrificiu de sine experiențele carcerale surprind toate formele de ajutor și dragoste pentru aproapele, condiție *sine qua non* a calității de creștin. Episodul zguduitor desfășurat la Casimca Jilavei rămâne emblematic pentru ceea ce a însemnat ajutor și milă creștină în temnițele comuniste. Protagonistii episodului sunt Costache Opreșan, măcinat de un TBC necruțat, Gheorghe Calciu student medicinist, trecut prin Pitești și Gherla, Iosiv V. Iosiv și el un fost piteștean, și Marcel Petrișor (Mircea Petre), viitorul scriitor și memorialist. Condamnați la moarte lentă într-o celulă subpământeană își găsiseră echilibrul tocmai în cel mai bolnav, el le vorbea, atunci când putea despre iubire, despre rugăciune și iertare. Observându-i starea gravă, Calciu își rupe cu dinții venele de la încheietura mâinii și scurge sângele în gamelă, apoi îl lasă să se decanteze încercând să-i dea lui Opreșan limfa să o bea, dar în ciuda efortului, Opreșan moare. Gestul deși pare zadarnic are în contextul dat o valoare recuperatorie, prin el Calciu chiar dacă nu l-a salvat pe Opreșan, s-a salvat pe sine, pe el cel care în „moara dracilor”(cum o numește un memorialist) de la Pitești făcuse toate câte i se ceruseră, iată de câtă măreție și noblețe spirituală și sufletească erau capabili acești (supra) oameni!...

Pe lângă rugăciune și faptele milei creștine, săvârșite într-un mod impresionant și cutremurător, închisoarea comunistă a fost și spațiul unde Biserica lui Iisus Hristos S-a manifestat în plinătatea sa harică. Sfinte Liturgii, Sfânta Împărtășanie, Sfânta Spovedanie și în câteva cazuri taina Sfântului Botez au avut loc în acest spațiu pe care diavolul l-ar fi

vrut unul al tenebrelor și lipsei de speranță. Mărturisirile Părintelui Arhimandrit Ioan Iovan sunt punctate mai frecvent de slujirea sfintei Liturghii decât de anchetele sau pedepsele la care este supus. „Nu a lipsit o zi fără să officiez Sfânta Liturghie. Cu ajutorul plantoanelor (deținuți de drept comun), primeam o sticlă de culoare închisă, pe care scria «vin tonic», dar în realitate conținea vin adus clandestin de aceștia. Antimisul îl aveam cusut pe spatele maieului. Potirul era o cutie de medicamente, din ebonită, sfințită.”(Monahia Cristina, *Părintele Ioan Iovan de la Mănăstirea Recea de Mureș*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2002, p. 42).

În aceste împrejurări și condiții săvârșirea Sfintei Liturghii era mai lesne de făcut în lagărele de muncă decât în închisori, dar cu mari riscuri și în condiții precare s-a oficiat sfânta taină și în penitenciare. Pastorul Richard Wurmbrand relatează despre slujirea unei Sfinte Liturghii ortodoxe la închisoarea Gherla: „Pentru Masa Domnului, era nevoie de pâine și mulți erau gata să-și sacrifice rația. Dar ritualul ortodox cere ca pâinea să fie sfințită pe un altar acoperit de un antimis care conține moaște din trupul unui martir. Or, noi moaște nu avem.

- Dar avem martiri vii printre noi, a spus părintele Andronic.

Au consacrat pâinea și un pic de vin turnat într-un pahar ciobit subtilizat din spitalul închisorii, pe pieptul episcopului Mârza, care zăcea în pat, greu bolnav din cauza celor îndurate. Puțini au fost de acord cu această liturghie, motivând că ea nu era după Carte. Dar Cartea nu fusese scrisă în închisoarea de la Gherla!” (Richard Wurmbrand, *Cu Dumnezeu în subterană*, Ed. Stephanus, București, 2007, p. 275).

În afară de botezul lui Nicolae Steinhardt, memorialistica închisorilor ne mai relevă câteva astfel de evenimente. Spre exemplu un botez la închisoarea Mislea, când micuța Zoe, nou născută, acolo în închisoare dă semne de boală și deținutele se decid să o boteze: „Până la un an, Zoe a trăit printre noi, fiind după Sanda a doua deținută fără condamnare. Era jucăria noastră vie, trecea din brațe-n brațe, era o dulceață de fetiță. La un moment dat a început să slăbească, să nu aibă poftă de mâncare, ne-am speriat și am hotărât să o botezăm. În taină, soeur Marguerite a botezat-o ascunzându-ne după paturi. Eu am ținut-o în brațe, i-am fost nașă, am spus Crezul pentru ea, m-am lepădat de Satana și m-am unit cu Iisus Hristos în numele ei.”

(Aspazia Oțel Petrescu, *Strigat-am cătreTine, Doamne*, p. 80, accesibilă pe site-ul http://www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/mart45_64/aotel/strigat/default.asp.htm).

Dumnezeu a făcut posibilă Spovedania și Împărtășania multora dintre cei închiși care au murit între zidurile închisorii. Iisus Hristos Euharistic i-a întărit pe cei care au urcat muntele suferinței în gulagul românesc, pătrunzând acolo pe căi nebănuite: în reverul unei cămăși, într-un bob de mei, sub un petic de haină veche, luminând tainic întunericul celulei și sufletele celor obidiți. Prezența preoților în spațiul concentraționar comunist a făcut posibilă trăirea unei vieți în Iisus Hristos deplină și poate de aceea sistemul a fost nu de puține ori mult mai dur cu ei: La Canal, brigada preoților era brigadă disciplinară, supusă unui regim exterminant. Pe lângă munca epuizantă, deținuților preoți le erau administrate sistematic băți. Remus Radina mărturisește: „Călăul Chirion (comandantul lagărului n.n.) constituise o brigadă disciplinară numai din preoți, condusă de torționarul Vasile Matei. Preoții erau supuși la o muncă grea și la băți permanente. Cu toate acestea, ei aveau moralul foarte ridicat și, după cum mi-a spus un preot, ei credeau ca Sense, că «Răbdarea în suferință este mai mare decât învierea din morți sau

decât orice altă minune.» Pe mine mă spovedea la Crăciun și la Paști Părintele Liviu Munteanu, din brigada de preoți, care sfida primejdiile ce-l pândeau.” (Remus Radina, *Testamentul din morgă*, pp. 39-40).

În continua și permanentă încercare a celor închiși de a duce o viață creștină, sărbătorirea Nașterii și Învierii Domnului erau considerate puncte esențiale, în plus amintirea modului în care aceste momente importante erau sărbătorite în familie îi ajuta pe cei din închisori, pentru o clipă, să se simtă acasă, împreună cu cei dragi. Iar pe de altă parte, era și o formă de opoziție, de rezistență, demonstrând că sistemul nu este imbatabil, că prezintă fisuri și că speranța, chiar și din această perspectivă a imediatului, nu a murit. Sărbătorirea Nașterii Domnului în ciuda eforturilor administrației care își înmulțea șicanele rămân pentru deținuți momente încărcate de emoție și seninătate de care toți mărturisitorii își amintesc cu plăcere. La tradiționalele melodii se mai adăugau texte noi, specifice mediului carceral, compuse de poeții închisorilor: „Și în lagăr la Căvnic, de Crăciunul din anul 1952, am avut parte de același teatru: alarmă, percheziție, mâncare proastă, izolarea câtorva camarazi. Când am intrat însă în mină, în galeriile întunecate care ne deveniseră prietene, toată mina a început să răsună de colindele pe care le cântam. Mai ales vocile preoților, printre care a lui popa Scai, sau basul extraordinar al unui legionar ardelean, pe nume Ciumău, cutremurau galeriile. Când am ieșit din corfe la orizontul 200 unde lucram noi, din cerime, atârna o creangă de brad, împodobită cu panglici colorate. O puseseră acolo artificierii civili. Pe măsură ce corfele descărcau deținuți, creștea numărul vocilor, din corul condus de popa Scai. Mai bine de o jumătate de oră nimeni n-a plecat la locul lui de muncă și s-au cântat colindele cunoscute de tot românul, dar și cele cunoscute numai de lumea închisorilor.

Cei doi gardieni de la corfă au schițat gestul de a interveni și a ne face să ne ducem la locurile noastre de muncă. Au și dat niște ordine în acest sens, dar vocile lor au fost acoperite de glasul corului, care, sub bolta înaltă de la corfă, tuna amplificat ca sub cupolă de biserică. Nimeni nu i-a băgat în seamă și, impresionați probabil de numărul nostru și de atitudinea noastră hotărâtă de a nu ceda, au socotit că e mai bine să renunțe. Numai după ce ne-am epuizat repertoriul, ne-am împrăștiat pe galerii, către abatajele noastre, cântând în continuare, pe grupuri, colindul lui Radu Gyr.”(Ion Ioanid, *Închisoarea noastră cea de toate zilele*, vol. I, p. 118-119). Pentru cei închiși, sărbătoarea Sfintei Învieri, avea desigur o conotație cu atât mai profundă cu cât închisoarea comunistă semăna mai mult decât orice altceva din această lume cu reprezentarea iadului. Iar Iisus Hristos, în ziua Învierii, a deșertat temnițele iadului.

Părintele Dimitrie Bejan își amintește Învieria dintr-un lagăr de muncă în Dobrogea: „În noaptea Învierii, la miez de noapte, când clopotele din «Valea Neagră» sună pentru Învieria Mântuitorului, ni se face o amănunțită percheziție de către ostași. Sub supravegherea comandantului din colonie, a politicianului Vasile Blănaru, pontatorul brigăzii, ne ține de față cu aceștia, predica zilei:

Mărturisirea credinței în Învieria Domnului conferă deținutului o stare harică, unică, în care toate constrângerile fizice la care e supus se dizolvă, lăsând loc acelei păci duhovnicești, capabilă să metamorfozeze cele mai sumbre circumstanțe. Fie ca preț plătit din liberă voie pentru păstrarea demnității, fie ca traseu inițiativ în desăvârșirea spirituală, refăcând la scară redusă experiența hristică a suferinței, experiența carcerală capătă din perspectivă spirituală o valoare pe care niciodată inițiatorii ei nu i-ar fi bănuțit-o.

Intrând pe această traiectorie, universul concentraționar (întreg decorul ca și personajele) se pliază pe un scenariu mistic. Exclusiv din această perspectivă mistică poate fi înțeleasă semnificația antitetică a toposului carceral infern/paradis, concomitent și cu aceeași intensitate. Închisoarea – loc al împlinirilor nu este o utopie, ci o experiență trăită pentru mulți din cetățenii gulagului românesc. Dimitrie Bejan, la apusul vieții declara: „Foarte frumos am trăit, părinților, în pușcărie! Regret că am ieșit din închisoare! Tot timpul îmi pare rău. Aș fi vrut să mor acolo!...”(Pr. Dimitrie Bejan, *Bucuriile suferinței, Viața unui preot martir*, Hârlău, Iași, 2002, p.156).

Din perspectiva trăitorilor creștini ai închisorilor, singurii adevărați biruitori în fața demonului ce a operat mistificarea și instaurarea puterii comuniste, celula este chilie, opresorii – victime pentru care trebuie să te rogi căci, oameni, adică făpturi ale lui Dumnezeu fiind, îți sunt frați, chiar dacă te torturează, chiar dacă teucid; întreaga cohortă de mizerii (foamea, frigul, promiscuitatea fizică) sunt percepute ca rețetă ascetică; în locul urii pe care regimul o cultivă cu asiduitate se naște iubirea, înțelegerea, toleranța; suferința – scară spre ceruri - devine generatoare de sfințenie.

Incapabil de creație, comunismul a distrus fără să poată pune nimic în schimb și, în urma acestei constatări a cărei concretețe e incontestabilă, se impune ca, abordând comunismul ca regim politic sau ideologic, să-l privim și din perspectivă teologică. „Antispiritul comunist” de care pomenește părintele André Scrima este în fond acel suflu demonic care îl străbate în toate cotloanele sale. Proteic și insidios, comunismul își păstrează constanta demonică în toate împrejurările. Ca neam și persoane care am trecut prin experiența comunistă, ni se impune ca datorie morală analiza și înțelegerea acestei experiențe la dimensiunea de experiență mistică ce ne-a pus în ecuație relația cu Dumnezeu și ne-a demonstrat că, într-un mod criptic, dar constant, veșnicia irumpe în timpul istoric.

Din punct de vedere creștin, singurul răspuns care îi poate fi dat comunismului este afirmarea a tot ceea ce el neagă: afirmarea libertății, a spiritualității, a existenței lui Dumnezeu și, prin această afirmare, intrarea în conflict direct cu comunismul. Omul creștin aplică faptelor, sistemelor și ideilor o grilă de lectură creștină, ori, după o astfel de grilă, comunismul este un construct al răului, menit să pervertească totul. Asemeni lui Satan, el îl imită pe Dumnezeu, dar într-un mod caricatural, maimuțar; spre deosebire de Dumnezeu care îl vrea pe om liber și îi cere supunere din iubire liber consimțită, comunismul, ca și demonul îl vrea pe om sclav supus, ușor de manipulat, cu libertatea anulată și voința pervertită. Intrarea în conflict cu sistemul devenea, prin urmare, o consecință a încercării de a-ți păstra umanitatea. Căci, “în pușcăriile tănuite ale acestei țări torturate ca nimeni alta, durerea era ascunsă sub pământ ca să nu se afle. Dar acolo bieții oameni, cu picătura de viață pe care o mai aveau, se rugau...” – subliniază și remarcă, cu multă sensibilitate și delicatețe sufletească, autorul acestei cărți, în persoana maestrului Dan Puric.

În urma materialului consultat, a rezultat că, în ciuda tuturor eforturilor pe care sistemul comunist le-a făcut, de înăbușire a credinței și de descompunere interioară a persoanei umane, deținuții din închisorile comuniste au reușit să trăiască o viață în Iisus Hristos în toată plenitudinea ei. Demersul nostru introspectiv și retrospectiv printre oameni și fapte dintr-un timp al întunericului, când România a fost luată în stăpânire prin minciună și violență, de un sistem absolut demonic se vrea a fi o privire din perspectivă moral-creștină asupra unui fenomen care, dincolo de politic, economic, social are

profunde semnificații mistice și morale. Confruntarea omenirii, a României și a fiecăruia dintre noi cu fenomenul comunist nu este ceva ce se consumă exclusiv în istorie, ci confruntarea aceasta este o luptă între Bine și Rău. Noi, cei de azi, suntem datori s-o înțelegem, să ne-o asumăm și să conștientizăm care sunt soluțiile salvatoare; considerăm aceasta ca un act moral, atât față de propria conștiință cât și față de memoria celor ce s-au jertfit în această luptă și, mai ales, față de generațiile viitoare. „Condamnarea comunismului este astăzi, mai mult ca oricând, o obligație *morală* (s.n.), intelectuală, politică, socială. Statul român, democrat și pluralist, poate și trebuie să o facă. Tot astfel, cunoașterea acestor pagini întunecate și triste de istorie românească a secolului douăzeci este indispensabilă pentru noile generații care au dreptul să știe în ce lume au trăit părinții lor. Viitorul României depinde de asumarea trecutului ei, deci de condamnarea regimului comunist ca inamic al speciei umane. A nu o face astăzi, aici și acum ne va împovăra pe veci cu vina complicității, fie și prin tăcere, cu Răul totalitar.”

În încheierea acestei, introduceri, intervenții și pledoarii, vreau să subliniez că mărturisirea de față reprezintă meritul de necontestat al autorului, care demonstrează permanent importanța, rolul, locul și valoarea „Pro Memoriei” istoriei recente, a experienței ascetice și mistice, petrecută în locurile cele mai insuportabile și mai inumane, pentru cunoașterea Ortodoxiei, cu alte cuvinte a Bisericii. Conferința, apologia și mărturisirea de față ne reamintește și ne resubliniază convingerea că fără comuniune, participare și jertfă, creștinismul este o simplă ideologie, lipsită de „Duh și de adevăr”. Așadar, Biserica – care este o Instituție divino-umană vie și dinamică, nu reprezintă un muzeu de antichități, de piese istorice și artistice de valoare, ci constituie Muntele Schimbării noastre la față și al nașterii atâtor generații de oameni „din apă, Duh Sfânt și foc”, mulți dintre ei iată, fiind chemați la a îmbrățișa „cununa muceniciei și deci, a sfințeniei”. Așadar, cei alungați din turnurile babilonice pot bate la porțile cetății noului Ierusalim – cel bisericesc și ceresc ce „nu are trebuință de soare, nici de lună, ca să o lumineze, căci slava lui Dumnezeu a luminat-o, făclia ei fiind Mielul” (Apoc. 21, 23). Lucrarea aceasta, cu alte cuvinte, este una de referință în domeniul istoriei și a spiritualității autentice, care ar trebui să se afle la îndemâna tuturor celor ce cred că „Biserica este cetatea pe care nici porțile iadului nu o vor birui”!...

Așadar, titlurile acestui capitol sunt următoarele: 1. *Frica cea bună*; 2. *Curajul mărturisirii*; 3. *Mica franțuzoaică*; 4. *Soluția românească pentru dialog la nivel înalt*; 5. *Gânditorul*; 6. *Domnul profesor*; 7. *Despre anatomia inimii triste la români (sau infarctul sufletesc)*; 8. *Privirea sălbaticilor – privirea ambasadurilor*; 9. *Neșansa României*; 10. *Memoria pomenire*; 11. *Războiul continuu*; 12. *Instinctul jertfelnic și sufletul frumos*; 13. *Un suflet frumos*; 14. *Un film incomplet*; 15. *Apropierea de martiri*; *Capitolul VI – Mierla albă*; 1. *Niște martiri*; 2. *Luceafărul martir*; 3. *Înviere*; *Capitolul VI – România sufletească*; 1. *România sufletească* – unde autorul, la un moment dat, reține, subliniază și concluzionează că: În cartea sa “Omul, ființă necunoscută”, Alexis Carrel scria că: “La cei mai mulți oameni, conștiința poate fi comparată cu un rezervor car ar conține o apă oarecum îndoielnică, cu un volum prea mic și cu o slabă presiune. Numai la câțiva indivizi, rezervorul conține apă curată și sub presiune mare”. Apoi remarca savantul cu tristețe că ea, conștiința, “există mai mult virtual”, dar tot el, în final, ca să ne încurajeze, afirma: “Dacă aceasta din urmă n-ar fi existat deloc, Socrate n-ar fi băut cucuta!...” În altă ordine de idei, “Conștiința martirică este profund salvatoare. Ne salvează de la înecul istoric. Ea este un paradox izbăvitor ce anulează în chip firesc

instinctul de conservare atunci când este vorba de apărarea chipului lui Dumnezeu. Iese astfel în mod nebănuit din lanțul causal al naturii, aducându-ne o natură superioară. Contrazice flagrant rațiunea omenească, ascultând de o altă rațiune, de cea a lui Dumnezeu. Conștiința martirică nu negociază nimic cu conștiința prigonitorilor ei. Își vede firesc de drumul crucii. Cine va călca pe acest drum va simți fiorul tainic al acestei conștiințe...; 2. *Vis* – poezia cu acest titlu, ce încheie acest minunat volum și pe care v-o redăm în cele ce urmează: “*Mamă!/Ce vis frumos am avut aseară!/ Se făcea că poporul român era demn/Voievozii circulau nestingheriți prin istoria noastră./Iar dacă vreun străin cu suflet hain/Se apleca spre inima unui copil/Ca să i-o otrăvească/Repede cobora de pe cruce un martir/Și-l săruta pe frunte/redându-I lumina cea dintâi./Ce vis frumos am avut, mamă!/Se făcea că poporul român era demn.*”

Prin urmare, eu cred că Dan Puric răspunde unei nevoi, unei așteptări. Și anume, auzindu-l și citindu-i cartea observăm că el are modele România interbelică și România posibilă, dezirabilă, care trebuie reconstruită pe terenul milenar al ei. El exercită o funcție compensatorie, vine cu o valoare lipsă. Și are două mari surse: marii creatori, cu care noi ne mândrim pe drept cuvânt, pentru că au dimensiune universală, și martirii din temnițele comuniste, pentru că martirii, prin jertfa lor, sunt modele de patriotism (autentic), de demnitate și de sfințenie. Acestea dunt modelele la care el se referă și pe temeiul cărora propune să construim o Românie dezirabilă, profundă. Procedul lui este similar cu cel al unui arheolog, reconstruind și restituind chipul omului răsăritean, pe care-l propune fără să-l impună, cum cred unii denigratori ai lui, ca model de conduită și comportament. Îmi aduce aminte de Cuvier, mare naturalist francez, care a reconstruit întregul unui animal dintr-o mandibulă și un femur. Acest act s-a numit corelarea organelor. Și aici, se reconfigurează în această carte un tip de om frumos și bun, într-o societate aflată în disoluție și dezmembrare a micilor comunități, o societate în care instituțiile nu funcționează și unde presa clamează autismul, neputința și imoralitatea conducătorilor...

În concluzie, vom încheia cu câteva cuvinte din conferința domnului Dan Puric intitulată “*Demnitatea creștină*” – susținută la Alba Iulia în 22 noiembrie 2007 în care arată că “*Demnitatea creștină nu este a chipului omului în om, ci este demnitatea chipului lui Dumnezeu în om.*” Și, dacă ați observat, omul, și mai cu seamă creștinul, de regulă, când i se întâmplă lucruri care-l afectează doar pe el, le rabdă. Dar, când se întâmplă lucruri care mutilează chipul lui Dumnezeu din el, atunci luptă, luptă până când ajunge martir. *Acest chip al lui Dumnezeu din om este suportul demnității creștine.* Demnitatea creștină ne-a fost dată de Iisus Hristos. Venirea Lui înseamnă momentul crucial, de fapt, de recâștigare a demnității. De aceea și întrebuițează Sfântul Grigorie Palama termenul de *innomenire*. Nu folosește nici măcar termenul de *întrupare*, ca să nu dea naștere diferitelor confuzii; zice *innomenire*. Dumnezeu a luat această dimensiune, cea mai supusă vulnerabilității, ca să se *innomenească*; din clipa aceea, omul a dobândit și *demnitate creștină*” – care ne lipsește nouă tuturor, și pentru care ne rugăm lui Dumnezeu să ne-o redea și să ne-o readucă și cu ajutorul Domnului Dan Puric – pentru care ne rugăm aceluiași Domn și Stăpân să-i țină harul și darul în continuare, spre folosul nostru, al tuturor.

Așadar, Dan Puric, ca om, ca persoană, este captivant și fermecător, ca vorbitor în public este fascinant, ca actor sau regizor este original și inspirat, ca pedagog este un model elastic și flexibil, spiritual dar sobru și ferm ori categoric, chiar cât se poate de tranșant, însă nu radical dus la extrem. El însuși este un model și un exemplu pentru ceea

ce aspiră și năzuiește să devenim toți, adică să ne primenim, revenindu-ne din zăpăceala și din dezorientarea care ne stăpânește și ne caracterizează în aceste vremuri și răstimpuri. Pe de altă parte, el este o conștiință vie și asumată, ori aceasta înseamnă dedicare voluntară în spațiul acesta fără limite, însă fertil și fecund, al neliniștii, îngrijorării și preocupării. Prin ce face pe scenă și prin ceea ce afirmă în fața miilor de oameni și tineri ce îl aclamă entuziasmați, și prin aceste două cărți deja, el nu face altceva decât să destindă spiritul românesc, adică să îl însenineze cu umorul său profund, neaoș și tandru, însă în același timp, îl cheamă la renaștere, revenire, reînviere și regenerare, la a fi, cu alte cuvinte, ceea ce este prin și în esență, trimitând la demnitatea și la sfidarea istoriei nefaste; practic vorbind, din punct de vedere duhovnicesc, el a ajuns să curățe poteca spre Biserică. Toate acțiunile și demersurile sale, mai cu seamă în și din ultimii ani, cuprind subiecte și probleme de o actualitate dureroasă și, totodată, foarte prioritară, așa încât ea poate fi considerată o strădanie arheologică, istorică, culturală și socială încercată și reușită a etnicului și neamului ori poporului românesc. Problema și ideea de identitate este abordată de către el în mod analitic și din mai multe puncte de vedere, insistând asupra tensiunii: mutilare, deteriorare, degradare versus dăinuire și eternizare ori permanentizare și înveșnicire, apoi exterminare și excludere versus tăria și icluziunea credinței creștine. Națiunea, neamul, poporul sau demnitatea în cuprinsul acestui discurs sunt una și împreună, sinergetice, fac o valoare supremă pentru noi, dar care poate fi, cum sugerează el, fără orgoliu, o pildă pentru alții, demnă de luat în seamă...

Drd. Stelian Gomboș